

Suvine aialinnupäevik 2016:

kolmanda hooaja kokkuvõte

Suur tänu kõigile 920 loodusvaatlejale, kes võtsid osa „Suvisest aialinnupäevikust“ ja aitasid koguda andmeid meie aedades tegutsevate linnuliikide kohta!

Eesti Ornitoloogiaühingu rahvateadusprojekt „Suvine aialinnupäevik“ on ligi tuhande loodushuvilise abiga kasvanud Eesti üheks populaarsemaks rahvateadusprojektiks. Kolme aastaga on osalejate arv kahekordistunud (sel aastal **920 osalejat**) ja veebipäevikutesse kirja pandud liigikirjete arv kolmekordistunud (sel aastal **27 200 kirjet**).

Aga ega suur osalejate arv pole eesmärk omaette. Eesmärk on Eestit tihedalt katva loodusvaatlejate võrgustiku kaudu koguda üheskoos kvaliteetseid vaatlusandmeid lindude ja teiste liikide leviku, fenoloogia ja käekäigu kohta, mille saamine muul viisil on keeruline.

Keskmise „Suvises aialinnupäevikus“ osalenud aia linnu- ja loomarikkusest 2016. aastal annab ülevaate alljärgnev tabel. Sulgudes on toodud ka võrdlus 2015. aastaga. Lühidalt: aastaga suurenes päevikute arv kolmandiku võrra, kohatud linnuliikide arv 1,9 liigi võrra, kuid pesitsusjuhtude arv ja pesitsevate liikide arv vähenesid (vastavalt 0,5 ja 0,4 võrra) ning kohatud loomaliikide arv jäi enamvähem samaks.

	Päevikute arv	Kohatud linnuliikide arv	Pesitsemisjuhtude arv	Pesitsevate liikide arv	Loomaliikide arv
Eesti	509 (391)	33,9 (32)	6,1 (6,6)	3,9 (4,3)	3,6 (3,7)
Harjumaa	143 (114)	27,2 (24,5)	2,6 (3,9)	2,1 (3,1)	2,3 (2,9)
Hiiumaa	8 (5)	48,4	12,4	7,7	6
Ida-Virumaa	17 (8)	34,6	6,9	3,7	4
Jõgevamaa	16 (11)	29,3	7,8	4,5	4,3
Järvamaa	13 (6)	44,7	9,3	6,7	6,8
Läänemaa	28 (24)	33	6,6	4	4,1
Lääne-Virumaa	31 (26)	40	6,3	4,2	4,8
Põlvamaa	22 (14)	39,6	7,9	6	7,1
Pärnumaa	56 (40)	40 (36,6)	6,8 (6,3)	4,5 (4,3)	3,2 (4)
Raplamaa	28 (21)	31,8	10,1	5,7	4
Saaremaa	19 (21)	30,2	3,5	2,6	2,9
Tartumaa	62 (44)	35,7 (33,0)	5,5 (5,0)	3,6 (3,2)	3 (2,6)
Valgamaa	17 (12)	47,2	6,9	4,1	4,8
Viljandimaa	34 (29)	35,6	11,8	5,8	3,6
Võrumaa	15 (16)	36,4	7,9	5,1	6,3
Eesti linnad	120 (93)	25,6 (23,7)	2,2 (2,5)	1,8 (2,0)	1,3 (1,7)
Tallinn	52 (45)	23,6 (21,0)	2,2 (2,5)	1,9 (2,2)	2,1 (1,9)
Tartu	27 (15)	25,4 (29,0)	2,7 (3,2)	2,4 (2,4)	0,4 (1,4)
Eesti vallad	389 (298)	36,4 (34,3)	7,3 (7,8)	4,5 (5,0)	4,3 (4,3)

Milliseid linnuliike aias kohati?

Aialinnuvaatlejad olid ka tänavu väga usinad. Sellest annavad tunnistust korralik **linnuvaatluste hulk (14 100 vaatluskirjet)**, keskmise aias kohatud linnuliikide arvu kasvamine (**nüüd 33,9**) ja mullusest viis liiki pikem nimekiri: tänavu **kohati aedades juba 198 liiki**.

Püstitati ka **uus rekord**: ühes Viljandimaa Tarvastu valla aias kuuldi-nähti 128 liiki linde! Järgnesid aiad Valgamaal Karula vallas (120 liiki) ja Tartumaal Kambja vallas (113 liiki). Üle 100 linnuliigi kohati ka kahes Pärnumaa aias.

2016. aastal ei toimunud väga suuri muutusi aias kõige sagedamini kohatud lindude seas. Suurima tõusu tegi leevike, keda Eestis nähtigi tänavu kevadel tavapärasest rohkem. Märgilise tähendusega on vast see, et tipust kukkusid välja kaks kaugrändurit – ööbik ja suitsupääsuke. Nüüd esindabki ainsana tõsimeelseid Aafrika linde veel kägu. Kaugränduritel ei lähe hästi...

Juuresolevast tabelist torkab silma, et levinumate liikide kohtamissagedus on kasvanud, mis annab tunnistust ilmselt hoolsamast päeviku täitmisest ja ka paranenud määramisoskusest.

Aedades sagedamini kohatud linnud

		2016	2015
1.	Rasvatihane	93,3%	91,5%
2.	Linavästrik	89%	91,1%
3.	Vares	83,8%	81,6%
4.	Metsvint	83,5%	86,7%
5.	Musträstas	82%	77,1%
6.	Kuldnokk	81,8%	77,5%
7.	Sinitihane	80,3%	67,2%
8.	Rohevint	79,3%	71,0%
9.	Harakas	75,3%	69,6%
10.	Punarind	73%	62,8%
11.	Suur-kirjurähn	65,3%	54,3%
12.	Leevike	63,5%	46,4%
13.	Sookurg	63%	57,7%
14.	Põldvarblane	61,5%	56,0%
15.	Kägu	60,5%	57,7%

Levinumate rändlindude saabumine aedadesse 2015.–2016. a.

	Keskmine 2016	Keskmine 2015	Varaseim 2016	Varaseim 2015
Sookurg	29.03.2016	2.04.2015	3.03.2016	8.03.2015
Kuldnokk	1.04.2016	3.04.2015	3.03.2016	9.03.2015
Metsvint	4.04.2016	6.04.2015	1.03.2016	10.03.2015
Kaelustuvi	6.04.2016	8.04.2015	1.03.2016	9.03.2015
Valge-toonekurg	10.04.2016	11.04.2015	16.03.2016	26.03.2015
Linavästrik	9.04.2016	13.04.2015	22.03.2016	11.03.2015
Punarind	9.04.2016	13.04.2015	10.03.2016	21.03.2015
Must-kärbsenäpp	3.05.2016	4.05.2015	6.04.2016	19.04.2015
Lepalind	2.05.2016	6.05.2015	12.04.2016	18.04.2015
Suitsupääsuke	5.05.2016	7.05.2015	12.04.2016	21.04.2015
Kägu	4.05.2016	8.05.2015	13.04.2016	25.04.2015
Ööbik	10.05.2016	12.05.2015	25.04.2016	30.04.2015
Piiritaja	19.05.2016	21.05.2015	2.05.2016	8.05.2015

Kuigi 2016. aasta kevad polnud nõnda varajane kui aasta varem, saabusid linnud keskmiselt ikka pigem samal ajal kui mullu ja mõned isegi veidi varem. Seekordne üllataja oli must-kärbsenäpp, kelle esimesi isendeid nähti juba aprilli esimeses pooles.

Millised linnud pesitsesid aias?

Aedades pesitses ühtekokku 78 liiki linde, mis on peaaegu sama palju kui möödunud aastal (80 liiki). Kuid keskmiselt pesitses tänavu aias liike vähem: **3,9 liiki** mulluse 4,3 ja tunamulluse 4,7 liigi vastu. Suurima panuse sellesse kukkumisse andis Harjumaa. Üldse pesitses aialinde sel aastal veidi vähem: mullu oli 6,6 pesitsusjuhtu, tänavu aga **6,1 pesitsusjuhtu**. Kolme aasta andmete põhjal ei saa siiski kaugulelatuvaid järeldusi teha - täitsa võimalik, et tegemist ongi tavapärase kõikumisega.

Tänavused rekordaiad on aga muljetavaldav! Ühes Suure-Jaani valla aias Viljandimaal pesitses 35 liiki linde ning aias oli 81 pesitsemisjuhtu. See on ka senine aialinnupäeviku rekord. Palju liike pesitses ka ühes Tartumaa Kambja valla aias (31) ja Hiiumaal Käina valla aias (23). Üle 50 pesitsemisjuhu oli veel 4 suures taluaias.

Aedades sagedamini pesitsevad linnud ja nende pesitsemisjuhtude arv aias

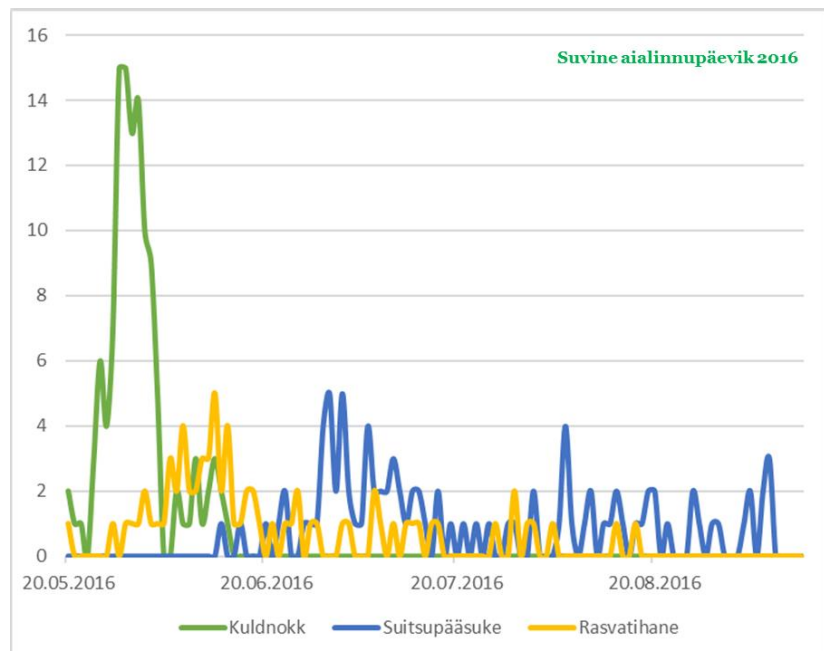
		2016	2015	2016	2015
1.	Kuldnokk	55,6%	54,4%	2,4	2,3
2.	Rasvati hane	49,3%	42,8%	1,6	1,4
3.	Linavästrik	38,6%	41,0%	1,3	1,3
4.	Must-kärbsenäpp	27,4%	29,3%	1,4	1,4
5.	Suitsupääsuke	25,1%	25,1%	2,9	2,7
6.	Põldvarblane	21%	23,3%	1,8	2,1
7.	Musträstas	19,3%	22,3%	1,4	1,3
8.	Hallrästas	19,3%	15,9%	1,9	1,6
9.	Sinitihane	15,6%	19,1%	1,1	1,1
10.	Hall-kärbsenäpp	15%	19,8%	1,3	1,3
11.	Piiritaja	15%	14,5%	1,7	1,9
12.	Metsvint	13,8%	20,5%	1,3	1,4
13.	Vares	13%	9,5%	1	1,1
14.	Punarind	10,7%	8,5%	1,2	1,1
15.	Rohevint	10,7%	14,1%	1,2	1,2

Seitsme sagedasema pesitseja järjekord on tabelis samaks jäänud, kuid TOP 15-e teises pooles on muutusi rohkem. Kahe aasta võrdluses on näha mitmeid segaseid trende pesitsemisageduses, mille põhjuseid on raske aimata. Vastuolulisi suundumusi oli nii suluspesitsejatel kui avapesitsejatel, nii paigalindudel kui ränduritel. Eespool olnud tabelist oli näha, et metsvinti ja linavästrikku kohati tänavu aedades vastu ootusi vähem. Nüüd selgub pesitsussagedusest, et neid ka pesitses aedades vähem. Huvitav, kas talvitusaaladel olid kehvad olud?

Juuresoleval graafikul on toodud kolme liigi pesakondade väljalennu kuupäevad tänavuse suve jooksul. Arvukamate aialindude pesitsusnäitajatest paistab samuti silma, et äsja möödunud suvi oli osadele liikidele edukam ja teistele kehvem.

Rasvati hane, kes saades innustust tähtsast aasta linna tiitlist, oli tänavu kindlalt võitjate seas. Rasvati hased pesitsesid sageli 2 korda ja pesast lendas välja keskmiselt 5,9 poega (mullu 5,2). Poegade väljalennud toimusid kolme kuu jooksul 20. mai ja 17. augusti vahel.

Põldvarblasedki võivad suve jooksul kahel korral pesitseda, nii et nende väljalende registreeriti mai keskpaigast augusti alguseni. Kuigi pesitsusjuhtusid oli vähem, said nad keskmiselt 4,3 poega, mis on samuti tubli hüpe 2015. aastaga võrreldes (3,8 poega).

Kuldnokapoegade keskmine väljalend toimus nagu tunamullugi 30. mail. Neil kevadekuulutajatel oli keskmiselt 4,1 poega, mida on enamvähem sama palju kui aasta varem (4,2).

Linavästrikel oli tänavu poegi veidi vähem (keskmiselt 3,1). Suve jooksul pesitseti kuni kahel korral ning pojad lahkusid pesast 28. mai ja 2. septembri vahemikus. Teine pesakond hakkas välja lendama alates 10. juulist.

Must-kärbsenäpil ei olnud hea pesitsusaasta. Kui mullu lahkus pesast 5,1 poega, siis nüüd vaid 4,7. Pojad hüppasid pesaõõnest välja keskmiselt 20. juuni paiku, kahel juhul ka juulikuus.

Räästapääsukesed jõudsid pesitseda kuni kahel korral ning pojad lahkusid 29. juuni ja 9. septembri vahel. Sel suvel pesitses neid 30 aialinnuvaatleja juures. Keskmiselt oli suve jooksul 3,8 pesitsemisjuhtu, mis on võrreldes eelmise aastaga tublisti rohkem (2,3).

Suitsupääsukesel oli tänavu jälle kehvapoolsem aasta. Õnneks ei kukkunud keskmine poegade arv alla 4, vaid oli 4,14 ning pesitsusjuhtusid oli aias isegi rohkem (2,9) kui mullu (2,7). Kokku pesitsesid suitsupääsukesed 87 aialinnuvaatleja aias.

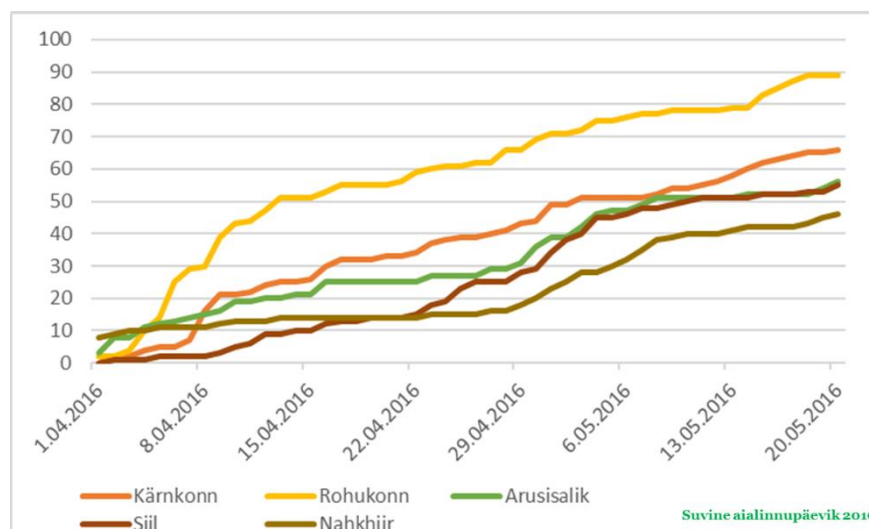
Milliseid neljajalgseid ja roomajaid aias kohati?

Selgroogsete loomade kohta tehti **351 aias 1500 vaatlust** ja kohati ühtekokku **46 loomaliiki**. Sagedamini kohatud loomad olid orav, halljänes ja rohukonn, kellele järgnesid harilik kärnkonn, rebane ja mutt.

Keskmiselt nähti aias 5,0 liiki neljajalgseid ja roomajaid. Juuresolevast tabelist on näha, et eelmise aastaga võrreldes suurenesid enamike levinumate loomade kohtamissagedused. Sellest ei saa siiski järeldada seda, et loomad on nüüd asunud aedadesse tungima. Pigem näitab see seda, et aialinnupäeviku pidajad on hakanud loomi rohkem otsima-märkama ja aktiivsemalt neid vaatlusi ka kirja panema. Silma torkab vaid hariliku kärnkonna kohtamissageduse kukkumine, samuti on veidi vähem kohatud mügri ja jutttselg-hiirt.

Aedades sagedamini kohatud loomaliigid

		2016	2015
1.	Orav	35,0%	26,9%
2.	Halljänes	32,5%	20,5%
3.	Rohukonn	32,2%	28,1%
4.	Harilik kärnkonn	31,3%	33,6%
5.	Rebane	30,5%	21,4%
6.	Mutt	28,2%	27,2%
7.	Nahkhiir	27,6%	23,9%
8.	Arusisalik	26,2%	23,9%
9.	Harilik siil	25,6%	21,4%
10.	Metskits	21,1%	16,8%
11.	Koduhiir	14,0%	12,2%
12.	Kährrik	12,3%	7,3%
13.	Nastik	10,3%	8,0%
14.	Mügri	10,0%	11,3%
15.	Jutttselg-hiir	8,5%	8,9%

Talvel puhkeseisundis olnud loomadest sattusid esimesena aedadesse kevadrändel rohukonnad. Nahkhiired ja siilid hakkasid aktiivsemalt ringi liikuma aprilli lõpupäevil.

Kõige rohkem liike (21 liiki) nähti ühes Jõgevamaa Tabivere valla aias. Üle kümne looma märgati koguni 27 aias. Haruldasematest liikidest kohati karu, vesimutti ja kahes Viljandimaa aias (Abja ja Tarvastu valdades) isegi šaakalit.

Millal putukad välja ilmusid?

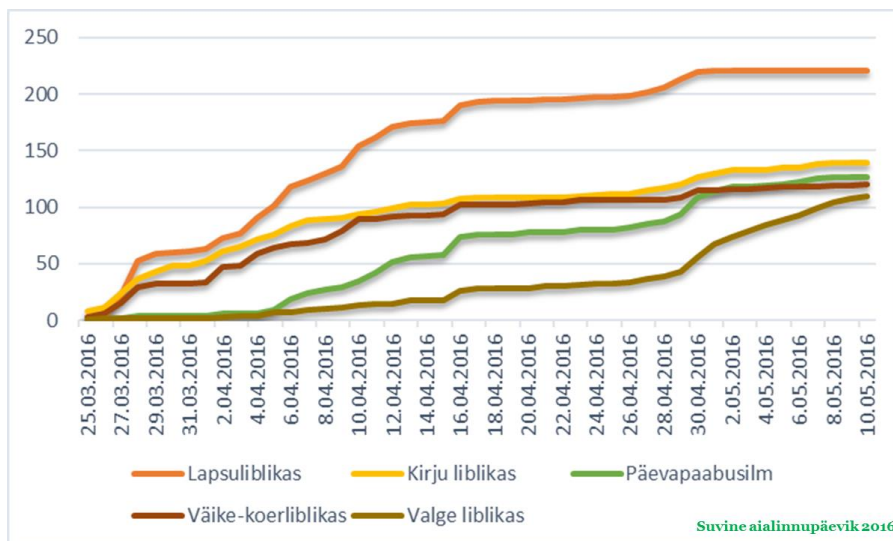
Päevikutesse pandi kirja **üle 2200 vaatluse 120 putuka** ja muu selgrootu kohta.

Jahe märts lükkas edasi ka putukate virgumist. Liblikaid, nii kirjuid kui ka kollaseid, nähti tänavu kevadel keskeltläbi 8 päeva hiljem kui mullu ning meemesilast ja lepatriinut 6-7 päeva hiljem. Aga kimalased ilmusid välja enamvähem samal ajal, kuna nemad ei karda jahedaid kevadilmasid.

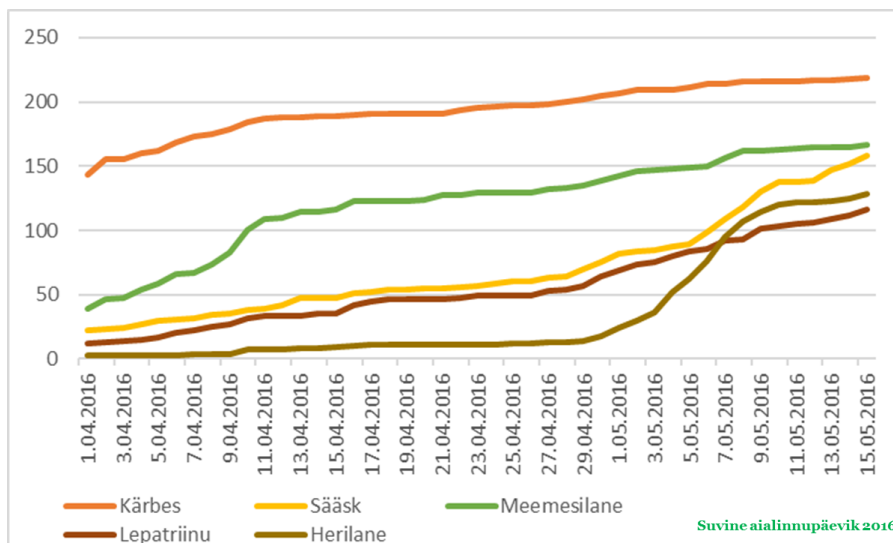
Populaarsemate putukate keskmine märkamiskuupäev

Liik	2016	2015
Liblikas (kirju)	8.04.2016	30.03.2015
Lapsuliblikas	8.04.2016	30.03.2015
Kimalane	12.04.2016	13.04.2015
Pistesääsk (verd imev sääsk)	28.04.2016	1.05.2015
Kärbes	29.03.2016	31.03.2015
Meemesilane	13.04.2016	6.04.2015
Lepatriinu	29.04.2016	23.04.2015
Liblikas (valge)	28.04.2016	1.05.2015
Herilane	4.05.2016	13.05.2015
Vapsik	11.05.2016	24.05.2015

Lapsuliblikas ja väikekoerliblikas hakkasid ringi lendama märtsi viimastel päevadel ja aprilli alguses, samas kui kapsaliblikad hakkasid silma torkama alles mai alguses.

Nii herilased kui ka sääsed muutusid aktiivsemaks soojade ilmadega mais.

Populaarsemate taimede keskmine
õitsemise algus

	2016	2015
Lumikelluke	17.03.2016	11.03.2015
Siniliilia e silla	7.04.2016	6.04.2015
Krookus	4.04.2016	1.04.2015
Märtsikelluke	27.03.2016	22.03.2015
Võilill	1.05.2016	3.05.2015
Sinilill	4.04.2016	2.04.2015
Tulp	1.05.2016	4.05.2015
Nartsiss	28.04.2016	28.04.2015
Nurmenukk	29.04.2016	29.04.2015
Õunapuu	14.05.2016	22.05.2015
Paiseleht	9.04.2016	10.04.2015
Toomingas	9.05.2016	13.05.2015
Võsaülane	19.04.2016	22.04.2015
Kirss või murel	9.05.2016	13.05.2015
Sirel	19.05.2016	27.05.2015
Punane sõstar	8.05.2016	11.05.2015
Tikker	7.05.2016	9.05.2015
Aedmaasikas	16.05.2016	26.05.2015
Vaher	5.05.2016	4.05.2015
Kollane ülane	23.04.2016	24.04.2015

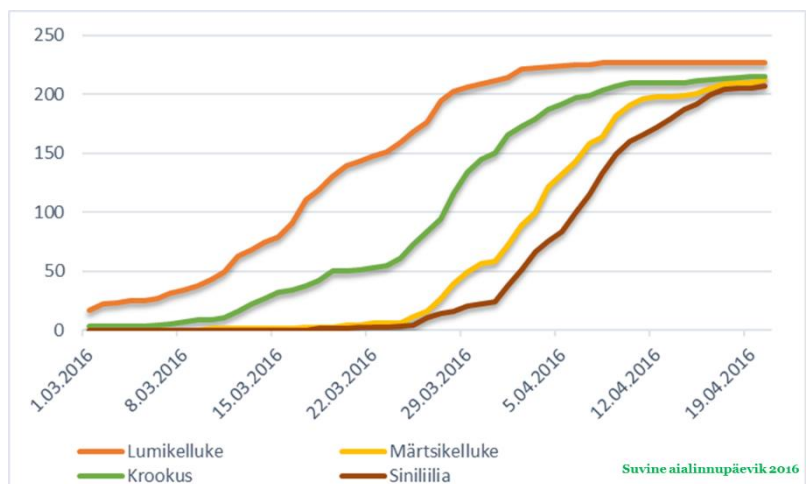
Millal puhkesid õied?

Lindudele lisaks jõudsid paljud aialinnuvaatlejad märgata ka kevade kulgu ja taimede õide puhkemist oma aias ja kodukandis. **383 aias pandi kirja üle 6300 vaatluse 280 taimeliigi õitsemise kohta.**

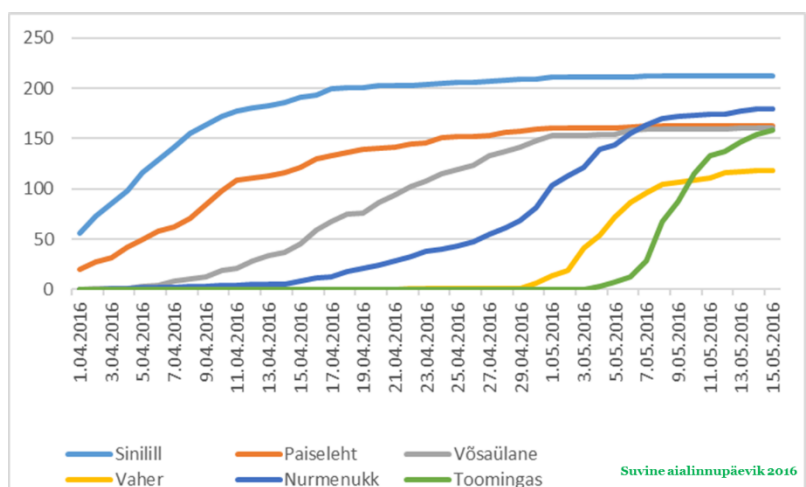
Juuresolevas tabelis on toodud 20 enim üles täheldatud taime ja nende keskmine õitsemise algus Eestis 2015. ja 2016. aastal.

Tabelist on näha, kui hästi reageerivad taimed kevade kulgemisele. Märts oli mullusest jahedam ja nõnda hakkasid varakevadised taimed õitsema hiljem. Aprillikuised taimed puhkesid õide samal ajal kui mullugi, kuid tänavune mai oli mullusest palju soojem ning meelitas hiliskevadised taimed varakult õitsema. Võrreldes möödunud aastaga hakkasid õunapuud ja aedmaasikad õitsema keskmiselt suisa 8-10 päeva varem.

Kõige varasemad õitsejad on meil aedades lumikelluke ja krookus. Neile järgnevad märtsikelluke ja siniliilia, kes hakkasid tänavu üle Eesti õitsema aprilli alguses kümne päeva jooksul.

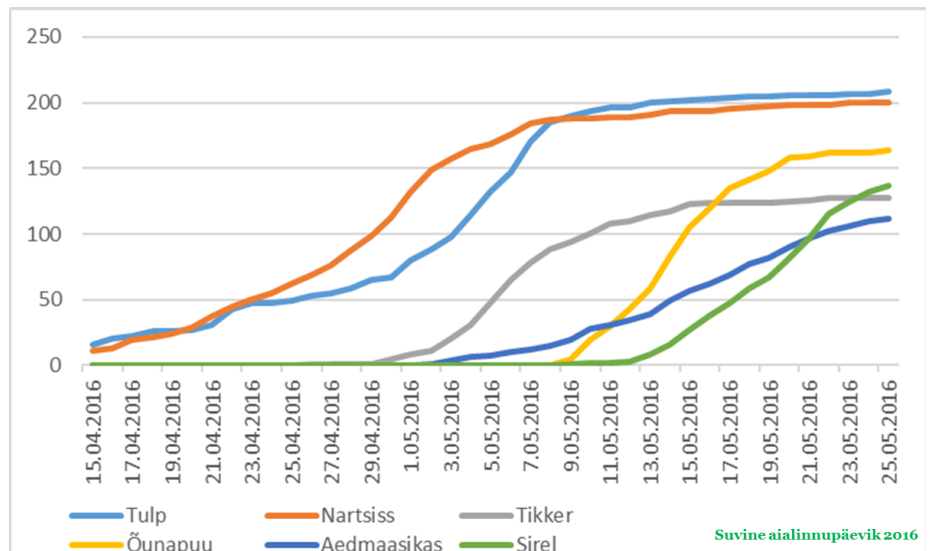

Graafikult on näha, kuidas aprillis hakkasid looduslikud taimed õitsema 2-3 nädala jooksul, sest nõndapalju on Lõuna-Eesti Põhja-Eestist ees. Seevastu maikuine soojalaine rabas kogu maad: toomingad puhkesid õide üle Eesti suisa 4 päeva jooksul.

Aiataimedest hakkasid madalad tulbi- ja nartsissisordid õitsema juba aprilli alguses, kuid klassikalised sordid puhkesid õide alates aprilli lõpupäevadest.

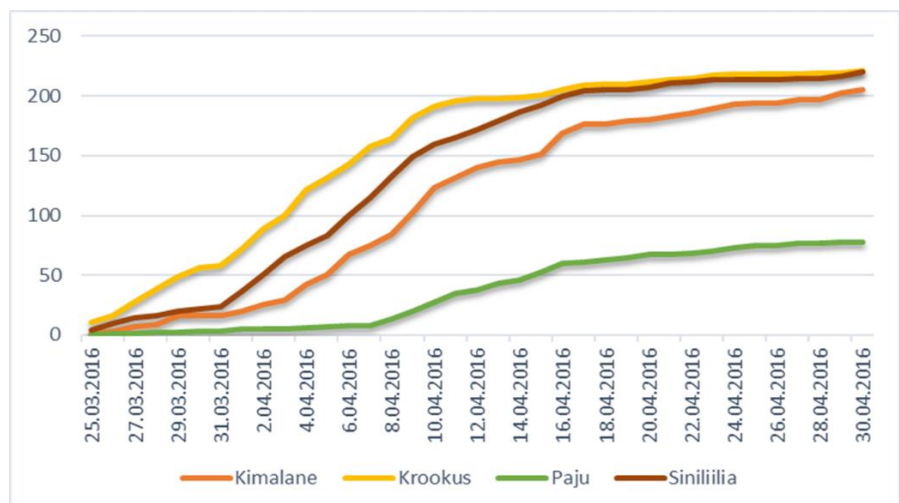
Päikeselisele maikuule reageerisid kõige rohkem nii õunapuud, sirelid kui ka aedmaasikad.

Milliseid taimi kimalased külastasid?

Kimalased on ühed tähtsamad tolmeldajad, kelle usinast tööst sõltub meie toidulauale jõudvate puu- ja köögiviljade saagikus ja kvaliteet. Kimalastele on eriti olulised just põllumajandusmaastikus ja linnades asuvad aiad, sest aedades õitseb meetaimi ka siis, kui looduslikke meetaimi napib. Samas peame arvestama, et erinevad kimalaseliigid tolmeldavad erinevat liiki taimi.

Päris esimest kimalast nähti tänava 14. märtsil, kuid nii varajane ärkamine võib kimalase nälga jätta. Õnneks on all olevalt graafikult näha, et kimalased virgusid valdavalt siiski aprillikuu esimesel poolel, kui varakevadised näljakustutajad – krookused, siniliiliad ja pajudremmelgad – olid õide puhkenud.

Kokku nähti aedades **15 liiki kimalasi ja 6 liiki kägukimalasi**. Kõige rohkem liike nähti ühes Tapa valla aias Lääne-Virumaal (12 liiki) ja Märjamaa valla aias Raplamaal (11 liiki). Mitmel pool kohati ka 10 liiki kimalasi, kuid keskmiselt nähti aias 3,1 liiki. Kõige sagedamini kohati aedades talukimalast, maakimalast ja karukimalast, kellele järgnesid kivi- ja põldkimalane.

Kimalasi saab suiste pikkuse järgi jagada lühi- ja pikasuiseisteks ning keskmise suise pikkusega liikideks. Suiste pikkusest sõltub, millise õiekujuga taime kimalane eelistab. Seda **106 aias** lähemalt jälgitigi.

Varane kevad, väga soe maikuu ja tavapärasest varem õitsema hakanud meetaimed (nt vaarikas) soosisid kimalasperede arengut. Aialinnupäeviku vaatlustes annavad samuti tooni kevadised meetaimed, sest töölikimalased hakkasid lendama tavapärasest varem ja suuremal arvul – ja nii

märgatigi õisi külastavaid kimalasi mais ja juunis tavapärasest rohkem. Kimalaspered jõudsid oma arengu lõppjärku paar nädalat varem ja lagunesid juba juulikuuks. Ilmselt seetõttu puuduvadki mitmed olulised kesksuvised meetaimed enim külastatud taimede seast. Panin seda tähele ka enda aias – juunis õitsenud metssalvei oli kogu aeg kimalasi täis, samas juuli esimesel poolel õitsema hakanud pune ja tähklavendel olid võrdlemisi tühjad.

Ühtekokku **külastasid kimalased aedades 180 taimeliiki**, kellest populaarsemad on toodud alljärgnevas tabelis.

	Lühisuiseliste kimalaste lemmiktaimed	Keskliste suistega kimalaste lemmiktaimed	Pikasuiseliste kimalaste lemmiktaimed	Kimalaste 20 lemmiktaime	
1.	Krookus	Tikker	Krookus	1. Krookus	11. Õunapuu
2.	Tikker	Võilill	Iminõges	2. Tikker	12. Lumikelluke
3.	Siniliilia	Siniliilia	Ebajasmiin	3. Siniliilia	13. Murulauk
4.	Vaarikas	Iminõges	Faasseni naistenõges	4. Võilill	14. Priimula
5.	Võilill	Murulauk	Märtikelluke	5. Vaarikas	15. Tuhkpuu
6.	Must sõstar	Valge ristik	Mesilill	6. Must sõstar	16. Faasseni naistenõges
7.	Kukehari	Must sõstar	Maajalg	7. Iminõges	17. Kukehari
8.	Vaher	Vaarikas	Käbihein	8. Valge ristik	18. Käbihein
9.	Tuhkpuu	Ebajasmiin	Metssalvei	9. Ebajasmiin	19. Maajalg
10.	Õunapuu	Käbihein	Hosta	10. Kurgirohi	20. Tulp

Lühisuiselistele kimalastele (maa- ja karukimalane, talu- ja sorokimalane, niidu- ja nõmmekimalane) meelepäraseid korjetaimi oli tänavu 132 liiki, mis on võrreldes eelmise aastaga (153) mõnevõrra vähem.

Keskliste suiste pikkusega kimalased (põldkimalane, jaani- ja samblakimalane, schrencki kimalane, kivi- ja tumekimalane, hall- ja metsakimalane) külastasid 88 taimeliigi õisi.

Pikasuiselisi kimalaseliike on meil vähe – laialt levinud aedkimalane ja haruldased ristiku- ja urukimalane. Seepärast märgati pikasuiselisi vaid 35 taimeliigi õitel.

Suur tänu veel kord kõigile aialinnupäeviku täitjatele!

Jana Aadli, Eike Abel, Kristo Abner, Katrin Abram, Art Villem Adojaan, Andrus Agurauja, Georg Aher, Marko Aid, Jaak Aid, Aare Aija, Pilvi Ailt, Viio Aitsam, Annely Akkermann, Mihkel Almers, Virge Altnurm, Lauri Andre Anier, Signe Ankur, Marleen Ankur, Tiiu Annuk, Jaanis Ansi, Annika Anton, Krista Antons, Diana Aren, Aire Arge, Liis Arrak, Sirli Arumäe, Marina Aunapuu, Heete Ausmeel, Maarja Averin, Maria Baranova, Tiiu Belimova, Tiina Bender, Virge Berggrünfeldt, Tõnis Bergmann, Aivar Brutus, Karin Buhvestov, Moonika Bukotkin, Sten Ea, Lea Eermann, Eero Ehala, Ellu Elken, Raili Elmet, Katrin Enno, Merike Ennok, Helle Esna, Pia Evert, Pirika Fedotova, Andro Gavrilov, Mirjam & Ülle Haavasalu, Jaanus Habermann, Toivo Hakman, Kalmer Halliko, Katre Halliko, Geteli Hanni, Riia Hansen, Mats Hansen, Gea Hein, Marika Heindla, Sirel Heinloo, Monika Helm, Öonneke Hermaste, Merike Hiibus, Pille Hiie, Mall Hiimäe, Marko Hiir, Kaja Hiis, Marje Hlevnjuk, Rainer Ilisson, Heli Illipe-Sootak, Eleri Inno, Eva Jaanson, Siiri Jaansoo, Kärt Jaarma, Aile Jair, Andrus Jair, Kristel Jalak, Hanne Jalas, Anni Joamets, Ander Joonas, Külli Joonson, Ragnar Jukkum, Helena Juurik, Ege Juurikas, Maris Juuse, Tauri Jõgis, Mikk Jõgisoo, Kristiina Jõks, Pille Jänes, Jaanus Jürison, Liina Jürisoo, Eveli Jürisson, Silver Kaasik, Reelika Kadakas, Krista Kais, Sigrid Kaju, Andres Kalamees, Indrek Kalamees, Eve Kalavus, Kethe-Ingrid Kalda, Kalli Kalde, Hanneleele Kaldmaa, Kuldar Kaljurand, Aime Kallandi,

Maie Kallas, Ehtel Kanarbik, Liina Kangur, Tõnu Kapper, Merike Karolin, Helen Karu, Mari-Liis Kasak, Heli Kasak, Kaie Kasemets-Remmel, Agnes Kask, Grete Kask, Kadri Keert, Urmas Kelgo, Tiina Keps, Gerlin Kess, Siiri Keär, Thea Kiinvad, Viive Kiis, Kadi Kiiver, Helle Kiiver, Lorita Killing, Tanel Kindsigo, Estra Kink, Reet Kinks, Riho Kinks, Piia Kirsch, Urmas Kirsimäe, Ege Kiss, Miko Kiudsoo, Külli Kivi, Erle Kivihall, Lily Kivila, Lauri Klein, Imastu Kool-Kodu, Epp Klimentko, Mare Koel, Ly Kokla, Külli Kolina, Kadri Kool, Elle Koort, Agris Koppel, Malle Kreos, Kättriin Kruusaauk, Merle Krüüts, Juta Kuik, Kaia Kuk, Kirke Kuk, Tarvo Kuldkepp, Andres Kull, Helena Kull, Edith Kullama, Ain Kuningas, Jaana Kurg, Marika Kutter, Sirje Kuusk, Kadri Kuusk, Jüri Kõiv, Maiu Kõll, Kristiina Kõrts, Marika Käbin, Ingrid Käesel, Iris Kärner, Lisa Kärp, Margus Käsper, Kristiina Kübarsepp, Tiit Külaots, Anne-Ly Kütt, Siret La, Luule Laanemets, Ellen Laanesoo, Arne Laansalu, Marili Laas, Eve Laasik, Laine Laidvee, Elen Laine, Leeni Langebraun, Maarja Langus, Aino Lankots, Margo Laud, Liina Laurikainen, Monika Laurits-Arro, Triin Leetmaa, Kaie Lehtme, Inari Leiman, Eren Leis, Õie Leis, Heidi Leivategija, Eedi Lelov, Aivar Lemmats, Külli Lendsaar, Helen Lepik, Toivo Lepik, Riina Lepp, Aide Leppnurm, Janne Lias, Meret Liinold, Kadi Liivak, Aime Liivamägi, Ilmar Lillemägi, Liivia Lilloja, Urmas Lindma, Kersti Lindström, Marje Loide, Ingrid Loit, Eleri Lomp, Reet Luha, Pille Luhaniit, Mati Luhaäär, Pille Luige, Triin Lukas, Mare Lukki, Maire Luks, Ene Lust, Krista Luuk, Heldur Luup, Konstantin Luur, Ene Lätti, Moonika Maidre, Marrit Maiväli, Maarja Malkov, Margit Maran, Merike Margat, Epp Margna, Kaili Menshikov, Peeter Merekivi, Raimo Merekivi, Hille Meresaar, Anu Merilo, Risto Mets, Linda Metsaorg, Anti Metsmaa, Piret Michelson, Sébastien Migeotte, Jaana Mikfelt, Aet Mikita, Janel Miljand, Kairi Moor, Maiki Must, Mildred Mustkivi, Pille Mäerand, Merlin Mäesalu, Marko Mägi, Maarja Mägi, Raivo Mänd, Kristina Männik, Siiri Männikus, Marju Männiste, Mariliis Märtsen, Janne Mölder, Juta Müllerstein, Urmas Mürksepp, Ülle Mürksepp, Friedrich Müür, Aire Nassar, Kristi Neare, Moonika Neigaus-Tarlap, Liivi Nettan, Imbi Niit, Ene Norak, Aili Normak, Merike Nukk, Anne Nurgamaa, Karmen Nurmik, Nele Nuut, Alla Nõmmik, Marianne Nõmmsalu, Tarvo Nõulik, Ann Närep, Külliki Närep, Toomas Näär, Tuuli Oder, Ingrid Oja, Terje Ojaver, Ülar Omel, Meeli Ool, Kadri-Ann Orr, Daria Orr, Anne Oruaas, Aire Orula, Eva-Liisa Orula, Maarja Orusalu, Margus Ots, Janar Ots, Aarne Ots, Eda Paas, Merit Paas, Vilja Padonik, Piia Paju, Agnes Pajula, Kadi Pajupuu, Ene Paldre, Reet Pallase, Anneli Palu, Olivia Parkman, Martin Pau, Eve Pavlova, Karin Peebu, Tiina Peet, Liisi Peets, Lemmi Pehlak, Artto Pello, Artto Pello, Merle Perker, Elen Perolainen, Kaja Peterson, Herdi Pihl, Sirje Piht, Kristiina Piibe, Hannes Pikk, Terje Pill, Kaia Pilvik, Kaia-Leena Pino, Asta Pintsar, Kai Pitk, Triin Pohlak, Anu Polis, Merle Poll, Triinu Poltimäe, Andres Popp, Kadri Prants, Merike Priedenthal, Katrin Priilaht, Ylve Puis, Leena Puk, Loviisa Purm, Ehte Puusepp, Daisy Põllupüü, Küllike Põlma, Jaanus Pärn, Tiina Pärn, Tiia Pärnik, Peeter Pütsepp, Veljo Raamat, Rahel Rae, Nora Rahumägi, Eve Raska, Eldar Rassulov, Rasmus Raud, Viive Raud, Aita Raud, Urmas Raude, Annabel Raudsepp, Eljo Raus, Reet Rea-Smyth, Arlet Rebane, Margarita Reinbal, Ingrid Reinola, Raili Reinvek, Epp Reiska, Anna ja Priit Remmelgas, Evelin Remmik, Liisa Rennel, Mare Rennel, Silvi Resik, Ene Rist, Angela Rohula, Peep Rooks, Eha Roosalu, Piret Roosipuu, Mario Roostalu, Helen Rõbakov, Valdis Rõkkand, Nelli Rünk, Ülle Saar, Monika Saar, Terje Saar, Kristjan Saaremägi, Juha Saari, Merike Saari, Pirko Saarts, Ülle Sakh, Jana Sai, Malle Salu, Janika Sammasto, Aikki Sammul, Külli Samuel, Mari Sarv, Viktor Savik, Piret Seedre, Kalli Sein, Signe Selgal, Merli Seli, Liina Selter, Reet Sepp, Aive Sepp, Virge Siirak, Sander Sirelbu, Heljen Sklave, Kadri-Anna Sklave, Anneli Soolepp, Helina Soolepp, Enn Soom, Anu Soon, Merylin Soots, Timo Stamm, Anžela Strzelczyk, Ellen Suits, Meelis Suurkaev, Signe Suurmets, Ailen Suurtee, Mihhail Zujev, Ilme Tali, Elle-Mari Talivee, Taivo Talpas, Kadri Tamberg, Andra Tamm, Anne Tamm, Tiit Tammaru, Irja Tammekand, Jaak Tammekand, Indrek Tammekand, Tiiu Taplas, Merit Tarjus, Siiri Tarrikas, Tiit Teder, Lotte-Triin Telmaa, Tarmo Teppe, Kristel Tereping, Erika Tetsmann, Ain Tilgar, Kristiina Tohv, Martin Tolga, Ain Tomson, Arvo Tomson, Ene Tondi, Ülli Toomemäe, Maime Toomjärv, Silver Tootson, Ragnis Topkin, Enda Torga, Triin Treufeldt, Margus Triisa, Sirje Träel, Ants Tull, Elo Tust, Hille Tuuling, Elin Tuuling, Helen Tuusti, Jaanus Tuusti, Triinu Tõrv, Heli Täpsi, Piret Türk, Mai Uibu,

Norman Unt, Frederik Unt, Meelis Uustal, Piia Katharina Vaan, Kadri Vaet, Heli Vagenstein, Liis Vaik, Uku Vaiknemets, Anneli Vaino, Eve Vainu, Ann Valang, Anu Valdre, Heli Valge, Jeroen Van Der Hoeven, Lilian Vann, Villu Varblane, Merike Vardja, Torm Vatsfeld, Peep Veedla, Urmas Veersalu, Kadi Veesaar, Angelika Verš, Martin Vesberg, Kadri Veski, Ingrid Vessin, Annika Vestel, Ellu Vibur, Maris Viinamägi, Signe Viira, Maie Vikerpuur, Mark-Kennert Vildmaus, Verner Vilgas, Ly Vilo, Andres Vimm, Tiina Virki, Piret Visnapuu-Bernadt, Irene Volk, Sander Võrk, Kathrin Angela Vähi, Kaidi-Ly Vällb, Ülo Väli, Esko Väli-Tainio, Sirje Õim, Janek Õismaa ja Margit Ülevaino.

* * *

„Suvine aialinnupäevik 2017“ alustab juba 1. märtsil ja kestab 8. oktoobrini.

Põnevaid linnuelamusi turteltuvide aastal!

* * *

*„Suvist aialinnupäevikut“ korraldab Eesti Ornitoloogiaühing,
toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus*

Kokkuvõtte koostas Meelis Uustal, „Suvisel aialinnupäeviku“ koordinaator.

Lisainfo: aed@eoy.ee ja www.eoy.ee/aed

Aedades kohatud lindude nimekiri. 50 levinumat liiki on toodud koos sagedusega (ehk mitmes % aedadest neid kohati), järgnevad liigid on toodud tähestiku järgi.

1	Rasvatihane	93,25	51	Aed-põõsalind	101	Merikajakas	151	Soo-roolind
2	Linavästri	89	52	Aed-roolind	102	Merikotkas	152	Sooräts
3	Vares	83,75	53	Aul	103	Merisk	153	Soorüdi
4	Metsvint	83,5	54	Hahk	104	Metsis	154	Suur-konnakotkas
5	Musträstas	82	55	Hallhani	105	Metskiur	155	Suurkoovitaja
6	Kuldnokk	81,75	56	Hallpea-rähn	106	Metskurvits	156	Sõtkas
7	Sinitihane	80,25	57	Hallõgija	107	Mets-lehelind	157	Tait
8	Rohevint	79,25	58	Hangelind	108	Metstilder	158	Tamme-kirjurähn
9	Harakas	75,25	59	Heletilder	109	Mudatilder	159	Teder
10	Punarind	73	60	Herilaseviu	110	Must-harksaba	160	Tiigi-roolind
11	Suur-kirjurähn	65,25	61	Hoburästas	111	Must-lepalind	161	Tikutaja
12	Leevike	63,5	62	Hõbehaigur	112	Mustpea-põõsalind	162	tundrakur
13	Sookurg	63	63	Händkakk	113	Musträhn	163	turteltuvi
14	Põldvarplane	61,5	64	Hänilane	114	Mustsaba-vigle	164	Tutkas
15	Kägu	60,5	65	Hüüp	115	Musttihane	165	Tuttpütt
16	Hallrästas	60	66	Jõgi-ritsiklind	116	Must-toonekurg	166	Tutt-tihane
17	Puukoristaja	60	67	Jõgitiir	117	Mustvaeras	167	Tuttvart
18	Kaelustuvi	56,25	68	Järvekaur	118	Männileevike	168	Tuuletallaja
19	Suitsupääsuke	55,5	69	Jääkoskel	119	Mänsak	169	Tõmmukajakas
20	Ööbik	55,25	70	Jäälind	120	Naerukajakas	170	Tõmmuvaeras
21	Pasknäär	52,75	71	Kadakatäks	121	Nurmkana	171	Täpikhuik
22	Väike-lehelind	51	72	Kaelus-turteltuvi	122	Nõlva-lehelind	172	Urvalind
23	Valge-toonekurg	47,25	73	Kalakajakas	123	Nõmmelööke	173	Vaenukägu
24	Siisike	46	74	Kalakotkas	124	Peoleo	174	Vainurästas
25	Must-kärbsenäpp	44,5	75	Kaldapääsuke	125	Pilpart	175	Valge toonekurg
26	Ohakalind	43,5	76	Kaljukotkas	126	Porr	176	Valgepõsk-lagle
27	Sinikael-part	43,5	77	Kanada lagle	127	Pruunselg-põõsalind	177	Valgeselg-kirjurähn
28	Piiritaja	43	78	Kanakull	128	Puna-harksaba	178	Vihitaja
29	Ronk	40,5	79	Kanepilind	129	Punajalg-pistrik	179	Viupart
30	Põldlööke	39,75	80	Karvasjalg-kakk	130	Punajalg-tilder	180	Võsaraat
31	Salutihane	38	81	Karvasjalg-viu	131	Punakurk-kaur	181	Võsa-ritsiklind
32	Laulurästas	37,25	82	Kivitäks	132	Punaselg-õgija	182	Väikekajakas
33	Lepalind	36,5	83	Kodukakk	133	Põhjavint	183	Väike-kirjurähn
34	Kiivitaja	36,25	84	Kodutuvi	134	Põialpoiss	184	Väike-konnakotkas
35	Hiireviu	36	85	Koldvint	135	Põldvutt	185	Väikekoovitaja
36	Talvike	35,5	86	Kormoran	136	Põialpoiss	186	Väikekoskel
37	Suurnokk-vint	35	87	Kuuse-käbilind	137	Randtiir	187	Väike-kärbsenäpp
38	Koduvarplane	33,5	88	Kõrkja-roolind	138	Ristpart	188	Väikeluik
39	Põhjatihane	32	89	Kõrvukräts	139	Rohukoskel	189	Väikepistrik
40	Rabahani	31,25	90	Käblik	140	Roo-loorkull	190	Väike-põõsalind
41	Hallhaigur	31	91	Käosulane	141	Rootsiitsitaja	191	Väiketüll
42	Hõbekajakas	29,25	92	Kühmnokk-luik	142	Rästas-roolind	192	Välja-loorkull
43	Hall-kärbsenäpp	28,75	93	Künnivares	143	Räusk	193	Värbkakk
44	Salu-lehelind	27,75	94	Laanepüü	144	Rääkspart	194	Väänkael
45	Hakk	27,5	95	Lauk	145	Rüüt	195	Vööt-põõsalind
46	Raudkull	27,25	96	Laululuik	146	Sabatihane	196	Vöötsaba-vigle
47	Rukkirääk	27	97	Liivatüll	147	Siidisaba	197	Õonetuvi
48	Suur-laukhani	27	98	Luitsnokk-part	148	Sinirind	198	Öösorr
49	Räästapääsuke	26,75	99	Lõopistrik	149	Sookiur		
50	Karmiinleevike	25	100	Lühinokk-hani	150	Soo-loorkull		

Aedades pesitsenud haudelinnud, kes on reastatud pesitsussageduse (%) järgi (ehk mitmes % aedadest nad pesitsesid)

1	Kuldnokk	55,6	31	Valge-toonekurg	3,7	61	Musträhn	0,6
2	Rasvati hane	49,3	32	Talvike	3,5	62	Porr	0,6
3	Linavästrik	38,6	33	Laulurästas	3,2	63	Sabatihane	0,6
4	Must-kärbsenäpp	27,4	34	Leevike	3,2	64	Valgeselg-kirjurähn	0,6
5	Suitsupääsuke	25,1	35	Karmiinleevike	2,6	65	Võsaraat	0,6
6	Põldvarblane	21,0	36	Salutihane	2,6	66	Jõgitiir	0,3
7	Hallrästas	19,3	37	Vainurästas	2,3	67	Kägu	0,3
8	Musträstas	19,3	38	Kõrvukräts	2,0	68	Künnivares	0,3
9	Sinitihane	15,6	39	Käosulane	2,0	69	Metstilder	0,3
10	Hall-kärbsenäpp	15,0	40	Punaselg-õgija	2,0	70	Must-lepalind	0,3
11	Piiritaja	15,0	41	Salu-lehelind	1,7	71	Nõmmelõoke	0,3
12	Metsvint	13,8	42	Suur-kirjurähn	1,7	72	Peoleo	0,3
13	Vares	13,0	43	Ööbik	1,7	73	Pöialpoiss	0,3
14	Punarind	10,7	44	Metskiur	1,4	74	Rukkiräak	0,3
15	Rohevint	10,7	45	Pasknäär	1,4	75	Sookiur	0,3
16	Koduvarblane	9,2	46	Soo-roolind	1,4	76	Tamme-kirjurähn	0,3
17	Lepalind	7,8	47	Sõtkas	1,4	77	Väike-kirjurähn	0,3
18	Kanepilind	7,5	48	Aed-roolind	1,2	78	Vööt-põõsalind	0,3
19	Puukoristaja	7,5	49	Hakk	1,2			
20	Räästapääsuke	7,5	50	Nurmkana	1,2			
21	Harakas	6,6	51	Põhjatihane	1,2			
22	Ohakalind	6,6	52	Siisike	1,2			
23	Kaelustuvi	6,3	53	Suurnokk-vint	1,2			
24	Kivitäks	6,1	54	Hõbekajakas	0,9			
25	Aed-põõsalind	5,5	55	Kodukakk	0,9			
26	Pruunselg-põõsalind	4,9	56	Käblik	0,9			
27	Väike-lehelind	4,6	57	Mustpea-põõsalind	0,9			
28	Väike-põõsalind	4,6	58	Jääkoskel	0,6			
29	Väänkael	4,6	59	Kadakatäks	0,6			
30	Sinikael-part	3,7	60	Kodutuvi	0,6			

Aedades kohatud loomaliigid ja nende kohtamissagedus aedades (%)

1	Orav	35,0	16	Karihiir	8,3	31	Kobras	2,3
2	Halljänes	32,5	17	Metsnugis	7,7	32	Metssiga	2,0
3	Rohukonn	32,2	18	Rästik	6,8	33	Põder	2,0
4	Harilik kärnkonn	31,3	19	Kaelushiir	6,6	34	Valgejänes	2,0
5	Rebane	30,5	20	Rändrott	6,3	35	Mäger	1,7
6	Mutt	28,2	21	Tiigikonn	6,0	36	Mink	1,4
7	Nahkhiir	27,6	22	Tächnikvesilik	5,4	37	Veekonn	1,4
8	Arusisalik	26,2	23	Nirk	4,8	38	Punahirv	1,1
9	Harilik siil	25,6	24	Rabakonn	4,8	39	Kärp	0,9
10	Metskits	21,1	25	Uruhiir	4,8	40	Põld-uruhiir	0,9
11	Koduhiir	14,0	26	Harivesilik	4,3	41	Mudakonn	0,6
12	Kährik	12,3	27	Kivinugis	3,1	42	Šaakal	0,6
13	Nastik	10,3	28	Vaskuss	2,8	43	Karu	0,3
14	Mügi	10,0	29	Leethiir	2,6	44	Kodurott	0,3
15	Juttselg-hiir	8,5	30	Tuhkur	2,6	45	Saarmas	0,3
						46	Vesimutt	0,3